

## JAKOB J. KENDA

Nicholson, William: *Vetrna piščal* (The Wind Singer). Prvi del trilogije Ognjeni veter. Prevod iz angleščine Jakob J. Kenda. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003 (Srednji svet).

Prvi del fantastične trilogije *Ognjeni veter*, katere avtor je William Nicholson, govori o življenju v Áramantu, kjer nič ni prepuščeno naključju. Vse je natančno določeno in družine so razvrščene glede na uspeh pri izpitih. Toda nekega dne se mlada Lunja Haas vsega tega naveliča in se upre. S tem svojo družino obsodi na hudo kazen, ona pa se s svojim ljubim bratom Strelcem odpravi na dolgo in grozljivo potovanje, da bi Áramant rešila zla, ki mu vlada. Pripoved opisuje nenavaden in zapleten svet, ki odzvanja

probleme sodobne družbe, pred katerimi svari, obenem pa odpira mnoga zanimiva vprašanja v zvezi z njo.

## O prevajalcu

Jakob J. Kenda se je rodil leta 1973 na Jesenicah. Študiral je primerjalno književnost in svoj prvi prevod – bulvarko *Pokvarjeno* Raya Cooneyja – je opravil že pri enaindvajsetih. Od takrat je prevedel tudi vrsto pomembnejših mladinskih knjig, vključno z vsemi petimi knjigami o *Harryju Potterju* avtorice J. K. Rowling, trilogijo *Njegova temna tvar* Philipa Pullmana, *Luknje* Louisa Sacharja in Sallingerjev roman *Franny in Zooey*. Poleg mladinskih in gledaliških del je prevajal še filme, uveljavil pa se je tudi kot literarni kritik in urednik.

## 29. KONGRES IBBY V JUŽNI AFRIKI (Cape Town, 5.–9. september 2004)

Naslov kongresa – prvega v več kot petdesetih letih Mednarodne zveze za mladinsko književnost (IBBY), ki se je dogajal v Afriki – je bil *Books for Africa* (Knjige za Afriko). Z njim so torej poskušali spodbuditi domače ustvarjalce, založnike, knjižničarje, učitelje in javnost nasploh, da bi prispevali k razvoju mladinske književnosti in branja na celotnem kontinentu. Udeležilo se ga je okrog 600 udeležencev, od tega pol iz Afrike (okrog 200 iz Južne Afrike in okrog 100 še iz drugih afriških držav).

Letošnji kongres IBBY je bil, tako kot vsi dosedanji, namenjen tudi upravnim zadevam te organizacije: podano nam je bilo dveletno poročilo (2002–2004) o delu posameznih nacionalnih sekcij in finančno poročilo organizacije za isto obdobje, poleg tega pa so nas še enkrat

obvestili o skupnih dejavnostih IBBY v prihodnosti:

- besedilo in ilustracijo za mednarodno poslanico ob praznovanju 2. aprila 2005 bo prispevala indijska sekcija, za leto 2006 pa slovaška sekcija IBBY;
- izvršni odbor je odločil, da bo v prihodnje žirija za Andersenovo nagrado spet enotna (ne več deljena na ilustratorsko ter pisateljsko žirijo) zaradi težav, ki jih je povzročila ta delitev;
- do spremembe je prišlo tudi pri IBBY-Asahi nagradi, ki bo v prihodnosti podeljena na dve leti, in to dvema nagrajencema;
- Kimete Basha je predstavila novo in močno izboljšano, a zaenkrat še poskusno internetno stran IBBY, ki bo širši javnosti na voljo do konca leta 2004;

- kitajska sekcija nas je uradno povabila na naslednji kongres, ki bo v Pekingu, opomnili pa so nas tudi na kongres na Danskem (2008) in v Španiji (2010).

Med kongresom so potekale tudi delavnice na temo prihodnosti IBBY, v katerih smo se pogovarjali o različnih vidikih, ki bi jih bilo v organizaciji potrebno izboljšati, od financiranja do komunikacije med sekcijami in njihove promocije v javnosti; na generalni skupščini pa so potekale tudi volitve za predsednika IBBY, predsednika žirije za Andersenovo nagrado in člane izvršnega odbora. Volilo je 46 predstavnikov nacionalnih sekcij, pri čemer je slovenska po načelu bližine z drugim glasom zastopala tudi interese hrvaške. Za predsednika IBBY in Andersenove nagrade sta bila ponovno izvoljena Peter Schneck in Jeffrey Garrett, novi izvršni odbor pa sestavljajo: Patricia Aldana (Kanada), Shahaneem Hanou (Malezija), Huang Jianbin (Kitajska), Ann Lazim (Velika Britanija), Elda Nogueira (Brazilija), Mari Jose Olaziregi (Španija), Anne Pellowski (ZDA), Vagn Plenge (Danska), Chieko Suemori (Japonska) in Jant van der Weg (Nizozemska).

Osrednja svečanost kongresa je bila sicer kot običajno podelitev nagrade Hansa Christiana Andersena; letos sta jo prejela nizozemski ilustrator **Max Velt-huijs** in irski pisatelj **Martin Waddell**. V okviru nagrad, ki jih podeljuje IBBY so nadalje predstavili mladinska dela s častne liste (»Honour List 2004«) in podelili priznanja njihovim ustvarjalcem; od Slovencev so jih prejeli **Matjaž Piskalo** za mladinsko delo *Luža*, **Jakob J. Kenda** za prevod dela *Vetrna piščal* Williama Nicholsona in **Zvonko Čoh** za ilustracije v slikanici *Kekec in Bedanec* Josipa Vandota. Nagrada za promocijo branja »IBBY-Asahi Reading Promotion Award« pa je bila podeljena projektu iz Južne Afrike (*Prve besede v tisku*), ki spodbuja nastanek otroških knjig v

vseh afriških jezikih in si prizadeva, da bi vsi otroci v Južni Afriki že v zgodnjem otroštvu prejeli prve knjige v maternem jeziku. Slovenska sekcija je kandidirala s programom *Knjigobube* EPTE, Založbe najlepših slikanic.

Kongres je imel tudi močan akademski del, v katerem so afriški referenti obravnavali naslednje teme: prof. Osazee Fayose (Nigerija) je opozorila na problem ustvarjanja mladinskih knjig in dviga bralne pismenosti. Podala je pregled afriške mladinske književnosti, tako tiste, ki temelji na ljudskem izročilu, kot novejših avtorske književnosti, ki obsega različne zvrsti in žanre. Prof. Elwyn Jenkins (Južna Afrika) je poudaril posebnost zgodb mlajših avtorjev iz Južne Afrike, ki izpovedujejo bridke izkušnje apartheida. Predstavil je tudi pretresljive odlomke iz literarne ustvarjalnosti otrok in mladine. Dr. Beverly Naidoo, pisateljica, rojena v Južni Afriki, ki od leta 1965 živi v Veliki Britaniji, je v svojem referatu izpovedala človeške in ustvarjalne izkušnje o tem, kako se je ob pisanju literature poskušala rešiti spon svojega otroštva in prestopiti meje rasizma. Dr. Neville Alexander in Carole Bloch (Južna Afrika) pa sta predstavila projekt opismenjevanja otrok v maternem jeziku.

Referenti z drugih celin so govorili predvsem o razumevanju in doživljanju afriške mladinske literature v drugih kulturah ali o upodabljanju Afrike v drugih nacionalnih književnostih. Slovenci smo prispevali tri referate: dr. Metka Kordigel je pripravila študijo o recepciji afriških pravljič na drugem koncu sveta (*The reception of African stories at the other end of the world*); dr. Boris Aberšek je predstavil referat z naslovom *The role of translating children's literature and how to increase worldwide understanding with the use of modern information technologies* (Pomen prevajanja otroške literature in kako povečati razumevanje z uporabo moderne informacijske tehnolo-

gije), mag. Tilka Jamnik pa je razmišljala o tem, kaj sodobne otroke motivira za branje? (*What motivates today's children for reading?*)

Na kongresu pa so se seveda odvijale tudi najrazličnejše prireditve in delavnice: eden od osrednjih dogodkov je bil »univerzalni pravljичni trenutek«, ko nam je južnoafriška pravljичarka Geina Mhlophe pripovedovala pravljico ob istem času, kot so potekale pravljичne ure v osnovnih šolah po vsej Južni Afriki. Udeleženci kongresa so se lahko v delavnicah učili izdelovati vsak svojo knjigo, priprave za pouk književnosti, priprave na srečanje z ustvarjalcem ipd. Na okroglih mizah pa so udeleženci kongresa razpravljali predvsem o možnostih učenja branja (mladinske književnosti) z novo informacijsko tehnologijo in še posebej z računalnikom in internetnimi možnostmi.

Na kongresu so bili močno prisotni tudi južnoafriški založniki, ki so, tako kot še nekaj organizacij za promocijo branja, z razstavami knjig predstavili mladinsko književnost, tako izvirno domačo kot prevedeno. Med najbolj opaznimi sta bili knjižna razstava *Ponosno, Južna Afrika: 100 vrhunskih otroških knjig in Razstava knjižnic*, na kateri je sodelovalo skoraj sto mladinskih knjižnic iz Cape Towna in okolice.

Ob pripravi na kongres so organizatorji z različnimi projekti pridobili finanč-

na sredstva za mladinske knjige, ki so jih razdelili med socialno najbolj ogrožene otroke. Pri tem je bil najuspešnejši projekt Biblionef; nekateri otroci so tako prvič dobili v roke knjige v maternem jeziku ali pa knjige sploh. Da bi nam približali razmere, v kakršnih ti otroci živijo, smo obiskali tudi osnovno šolo Chris Hani, ki je bila ustanovljena v letu 1991 in je de l projekta, ki si prizadeva spremeniti Južno Afriko z izobraževanjem. V njej otroke od 6. do 16. leta z omejenim jezikovnim in socialnim razvojem pripravljajo za šolo in jim poskušajo razviti jezikovne ter učne sposobnosti. V tem naselju smo si ogledali tudi splošno knjižnico (skromno, vendar čisto in sodobno urejeno), v kateri je bralno gradivo v angleščini, afrikanščini in več afriških jezikih, po stenah pa so številni plakati, ki učijo prebivalstvo osnovnih higienskih ukrepov, opozarjajo na nevarnosti AIDS, drog in različnih zlorab.

Ob kongresu sta izšli dve posebni številki revije *Bookbird*: 2004/4 ` Special Issue: The Hans Christian Andersen Awards 2004 z ilustracijo Zaljubljenega žabca Maxa Velthuijsa na naslovnici in *Books for Africa – Special Souvenir Magazine of the 29th IBBY World Congress: The celebration of the child, the story and the book*, z ilustracijo Nikyja Dalyja *Once upon a Time* na naslovnici.

*Tilka Jamnik in Jakob J. Kenda*

## RAZSTAVA V POČASTITEV 200-LETNICE ROJSTVA HANSA CHRISTIANA ANDERSENA

Mednarodna mladinska knjižnica v Münchnu (IJB) pripravlja skupaj z Muzejem ilustracij v Troisdorfu in Oddelkom za mladinsko literaturo Državne knjižnice v Berlinu razstavo v počastitev 200-letnice rojstva velikega danskega pravljičarja Hansa Christiana Andersena. Predstavili

bodo okrog 200 knjig, poleg teh pa še pisma, dokumente in fotografije. Razstavljene bodo tudi originalne ilustracije.

Razstava bo v marcu in aprilu 2005 v Troisdorfu, julija in avgusta v IJB in končno v septembru in oktobru še v Berlinu.